

Examining Societal Changes and the Institution of Family in Contemporary Discourse

Mojtaba. Golchin¹, Hoshang. Zahiri^{2*}, Habibullah. Karimian²

¹ PhD Student, Department of Sociology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran

² Assistant Professor, Department of Sociology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran

* Corresponding author email address: Hoshzahiri@gmail.com

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Golchin, M., Zahiri, H., & Karimian, H. (IN PRESS). Examining Societal Changes and the Institution of Family in Contemporary Discourse. *Journal of Social-Political Studies of Iran's Culture and History*.

© 2024 the authors. Published by Iran-Mehr: The Institute for Social Study and Research. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

This study examines the transformations in the Iranian family structure and functions, focusing on both macro and micro-level changes. The findings indicate that the Iranian family has undergone significant changes due to processes of modernization, globalization, and socio-economic shifts. At the macro level, the transition from extended to nuclear family structures, a decline in fertility rates, and a reduction in cousin marriages are among the most prominent changes observed. At the micro level, shifts in attitudes and interpersonal dynamics within the family, including the increased role of women in household decision-making and the changing perception of children from economic assets to individuals with rights, are significant. Additionally, the rise in divorce rates and the delay in marriage age reflect major changes in marriage patterns and spousal relationships. These changes are indicative of a global trend towards individualism and shifting gender roles within Iranian families. The results of this study align with previous research and contribute to a better understanding of the ongoing transformations in the Iranian family. Future research should explore the long-term impacts of these changes on family well-being and social cohesion in Iranian society.

Keywords: Iranian family, structural changes, functional changes, gender roles, modernization, globalization

EXTENDED ABSTRACT

The family, as a fundamental social institution, has undergone significant changes in contemporary Iranian society, influenced by global and local transformations. These changes reflect broader shifts in social, economic, and cultural dynamics that have altered the structure, functions, and interpersonal relationships within the family unit. Over the past few decades, Iranian families have transitioned from extended to nuclear forms, with noticeable shifts in roles, responsibilities, and expectations among family members. This study aims to explore the extent and nature of these transformations within the Iranian family structure, focusing on both macro and micro-level changes. These include changes in family size, fertility rates, marriage patterns, and gender roles, alongside shifts in individual attitudes and interpersonal dynamics within the family (Forsdike et al., 2018; Wiener, 2022).

This study employed a qualitative research approach, using document analysis and secondary data analysis as the primary methods. The research involved a comprehensive review of existing literature, including national surveys and relevant statistical data, to examine changes in the structure and function of Iranian families. The data were analyzed to identify patterns and trends in family dynamics, particularly focusing on the impact of modernization, urbanization, and globalization on the family unit. Additionally, the study explored the influence of economic, social, and cultural factors on these transformations, providing a nuanced understanding of the evolving nature of the Iranian family.

The findings of this study reveal substantial changes in both the macro and micro dimensions of the Iranian family, driven largely by broader societal shifts. At the macro level, the most significant change observed is the shift from extended to nuclear family structures. This transition is closely linked to urbanization, economic pressures, and the increasing importance of individualism in contemporary society. The traditional extended family, once a common feature in Iranian society, has gradually been replaced by smaller, nuclear families, often residing separately from their kin. This shift is accompanied by a decline in fertility rates and a reduction in family size, reflecting broader global trends (Aziz, 2024; Belahouaoui, 2024).

The study also highlights changes in the roles and functions of family members. Traditionally, Iranian families operated as economic units where children were seen as contributors to household labor. However, this perception has shifted, with children now regarded as individuals with rights and needs that must be met by the family. The economic function of the family has diminished as other social institutions, such as schools and media, have taken on a more significant role in socializing children (Gharibi & Mirvahedi, 2021). Furthermore, the role of women in the family has evolved significantly, with more women participating in the workforce and contributing economically to the household. This has led to changes in household decision-making processes, where women now play a more prominent role, challenging traditional gender norms (Hanzaee & Lotfizadeh, 2011).

At the micro-level, the study found significant changes in interpersonal relationships and individual attitudes within the family. Parents' attitudes towards their children have shifted from viewing them as economic assets to treating them as individuals deserving of care and education. This change is reflected in increased investment in children's education and well-being. Additionally, marriage patterns have changed, with a notable increase in the age of marriage and a decline in cousin marriages, reflecting a move towards more individualistic and love-based marriages (Russell, 2024). The study also noted a rise in divorce rates, suggesting changing perceptions of marriage as a lifelong commitment (Safatian, 2020).

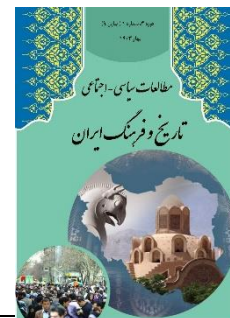
Another critical finding is the impact of modernization and global influences on family norms and practices. The study found that modern communication technologies and media have introduced new cultural norms and values into Iranian society, influencing family practices and relationships. For instance, exposure to global media has contributed to changing perceptions of gender roles and family responsibilities, leading to more egalitarian relationships within the family (Dehghani & Bernards, 2022). However, these changes have also introduced challenges, such as increasing family tensions and conflicts, as traditional norms clash with modern values (Kadengye et al., 2023).

The findings of this study underscore the profound impact of broader societal changes on the Iranian family, with both positive and negative implications. The transition from extended to nuclear family structures reflects broader global trends towards individualism and urbanization. While this shift has facilitated greater personal autonomy and gender equality within the family, it has also led to the erosion of traditional support networks and increased pressures on nuclear families to meet the diverse needs of their members (Wiener, 2022).

The changing roles of family members, particularly the increasing participation of women in the workforce, have challenged traditional gender norms and redefined household dynamics. Women's greater involvement in economic activities has empowered them within the family, leading to more egalitarian decision-making processes. However, this shift has also introduced new challenges, such as the dual burden of work and family responsibilities that many women now face. Additionally, the increased focus on children's education and well-being reflects broader societal changes towards valuing individual development and human capital, which is a positive trend. However, it also places new pressures on parents to provide for their children in increasingly competitive environments (Russell, 2024; Safatian, 2020).

The study also highlights the complex interplay between modernization and traditional norms within the Iranian family. While modernization has introduced new values and practices that promote individualism and gender equality, it has also led to conflicts and tensions as families struggle to reconcile these modern values with traditional expectations. This tension is particularly evident in the rising divorce rates and changing marriage patterns, which suggest a shift away from traditional views of marriage and family life (Gilligan et al., 2015; Göksel, 2023; Hanzae & Lotfizadeh, 2011; Russell, 2024).

In conclusion, the Iranian family is undergoing significant transformation, shaped by both internal societal changes and external global influences. These changes reflect broader global trends but are also uniquely influenced by Iran's specific cultural, social, and economic context. The findings of this study suggest that while these transformations have brought about positive changes, such as increased gender equality and greater personal autonomy, they have also introduced new challenges that need to be addressed. Future research should continue to explore these dynamics, particularly focusing on the long-term impacts of these changes on family well-being and social cohesion in Iranian society.

بررسی تحولات جامعه و نهاد خانواده در گفتمان معاصر

مجتبی گلچین^۱، هوشنگ ظهیری^{۲*}، حبیب الله کریمیان^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه جامعه‌شناسی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

۲. استادیار، گروه جامعه‌شناسی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

*ایمیل نویسنده مسئول: Hoshzahiri@gmail.com

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

گلچین، مجتبی، ظهیری، هوشنگ، و کریمیان، حبیب‌الله. (در دست چاپ). بررسی تحولات جامعه و نهاد خانواده در گفتمان معاصر. مطالعات سیاسی-اجتماعی تاریخ و فرهنگ ایران.

این پژوهش به بررسی تحولات نهاد خانواده در ایران، با تأکید بر تغییرات در دو سطح خرد و کلان، پرداخته است. نتایج نشان می‌دهد که خانواده ایرانی تحت تأثیر فرآیندهای مدرنیزاسیون، جهانی‌شدن و تحولات اقتصادی-اجتماعی، دچار تغییرات اساسی شده است. در سطح کلان، تغییر ساختار خانواده از شکل گسترده به هسته‌ای و کاهش نرخ باروری و ازدواج‌های خویشاوندی از مهم‌ترین تغییرات مشاهده شده است. در سطح خرد، تغییر در نگرش‌ها و تعاملات میان‌فردی اعضای خانواده، از جمله افزایش نقش زنان در تصمیم‌گیری‌های خانوادگی و تغییر نگرش نسبت به فرزندان به عنوان نیروی کار، قابل توجه است. همچنین، افزایش میزان طلاق و تأخیر در سن ازدواج نشان‌دهنده تغییرات عمده در الگوهای ازدواج و روابط زناشویی است. این تغییرات نشان‌دهنده روند جهانی فردگرایی و تغییر نقش‌های جنسیتی در خانواده‌های ایرانی است. نتایج این پژوهش با مطالعات پیشین همخوانی دارد و به درک بهتر از تحولات نهاد خانواده در ایران کمک می‌کند. پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌های آتی به بررسی تأثیرات بلندمدت این تغییرات بر رفاه خانواده و انسجام اجتماعی در جامعه ایرانی بپردازند.

کلیدواژگان: خانواده ایرانی، تغییرات ساختاری، تغییرات کارکردی، نقش‌های جنسیتی،

مدرنیزاسیون، جهانی‌شدن.

© ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

مقدمه

تحولات اجتماعی و نهاد خانواده به‌عنوان دو عنصر اساسی در زندگی انسان‌ها و جوامع، همواره موضوع بحث و تحقیق در علوم اجتماعی بوده است. در دهه‌های اخیر، تغییرات گسترده‌ای در ساختارها، ارزش‌ها، و نگرش‌های اجتماعی رخ داده است که نهاد خانواده را نیز تحت تأثیر قرار داده است. از جمله این تغییرات می‌توان به افزایش نرخ طلاق، تغییر در نقش‌های جنسیتی، و کاهش میزان ازدواج اشاره کرد که نشان‌دهنده تغییرات عمده‌ای در هنجارهای اجتماعی و فرهنگی مرتبط با خانواده است. این تحولات نه تنها به‌طور مستقیم بر ساختار و کارکرد خانواده‌ها تأثیر می‌گذارند، بلکه روابط میان افراد درون خانواده و همچنین تعاملات آن‌ها با جامعه را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهند. ساختار خانواده در بسیاری از جوامع به دلیل تحولات اجتماعی و اقتصادی دچار تغییر شده است. به‌عنوان مثال، افزایش نرخ طلاق و کاهش میزان ازدواج در بسیاری از کشورها مشاهده می‌شود که این تغییرات به نوبه خود به تغییر در هنجارهای اجتماعی و انتظارات فرهنگی منجر شده است. به‌عنوان مثال، مطالعات نشان می‌دهند که نقش‌های جنسیتی سنتی که در آن مرد به‌عنوان نان‌آور اصلی و زن به‌عنوان مراقب خانه و خانواده شناخته می‌شد، در حال تضعیف است و نقش‌های جدیدی برای هر دو جنس در خانواده تعریف می‌شود (Moghaddari, 2019; Roy, 2023).

علاوه بر این، تغییرات در ساختار خانواده به تغییر در نقش‌های والدین نیز منجر شده است. در بسیاری از جوامع، به‌ویژه در کشورهای غربی، شاهد افزایش تعداد خانواده‌های تک‌سرپرست و همچنین خانواده‌هایی هستیم که توسط زوج‌های همجنس تشکیل شده‌اند. این تغییرات به تغییر در هنجارهای اجتماعی و فرهنگی مرتبط با خانواده منجر شده و نگرش‌های جدیدی در مورد نقش والدین و شیوه‌های تربیت فرزندان ایجاد کرده است (Dehghani & Bernards, 2022; Xiao, 2024).

تحولات اقتصادی و فرهنگی نیز نقش مهمی در تغییرات نهاد خانواده ایفا می‌کنند. جهانی‌شدن، مهاجرت، و تحولات تکنولوژیک به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر خانواده‌ها تأثیر گذاشته‌اند. به‌عنوان مثال، مهاجرت به عنوان یکی از عوامل کلیدی در تغییرات اجتماعی، باعث شده است که بسیاری از خانواده‌ها به‌طور موقت یا دائمی از هم جدا شوند. این جدایی‌ها می‌تواند به ایجاد چالش‌هایی برای حفظ روابط خانوادگی و ایفای نقش‌های والدینی منجر شود (Badiei & Popkova, 2021; Batu et al., 2023).

علاوه بر این، تحولات فرهنگی نیز نقش مهمی در تغییرات نهاد خانواده ایفا می‌کنند. به‌عنوان مثال، تغییر در ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی مرتبط با ازدواج و خانواده، به افزایش نرخ طلاق و کاهش میزان ازدواج منجر شده است. در همین راستا، مطالعات نشان می‌دهند که افزایش تحصیلات زنان و دسترسی بیشتر به فرصت‌های شغلی، به تغییر در نقش‌های سنتی زنان در خانواده و جامعه منجر شده است (Aziz, 2019; Hosseini-Nezhad et al., 2024).

رسانه‌ها و فناوری‌های نوین نیز نقش مهمی در تحولات نهاد خانواده ایفا می‌کنند. با ظهور اینترنت و رسانه‌های اجتماعی، روابط خانوادگی به‌طور قابل‌توجهی تحت تأثیر قرار گرفته است. به‌عنوان مثال، مطالعات نشان می‌دهند که استفاده از اینترنت و رسانه‌های اجتماعی می‌تواند به تقویت یا تضعیف روابط خانوادگی منجر شود. در برخی موارد، استفاده از این فناوری‌ها می‌تواند به افزایش فاصله عاطفی بین اعضای خانواده منجر شود (Al-Saggaf et al., 2017). در مقابل، در برخی موارد، این فناوری‌ها می‌توانند به حفظ روابط خانوادگی کمک کنند، به‌ویژه در خانواده‌هایی که به‌طور فیزیکی از هم دور هستند (Badiei & Popkova, 2021).

علاوه بر این، رسانه‌ها نقش مهمی در شکل‌دهی به هنجارها و ارزش‌های اجتماعی مرتبط با خانواده ایفا می‌کنند. به‌عنوان مثال، رسانه‌ها می‌توانند نگرش‌های عمومی نسبت به نقش‌های جنسیتی، ازدواج، و تربیت فرزندان را تحت تأثیر قرار دهند (Göksel, 2023).

(Javadian & Singh, 2012). در همین راستا، رسانه‌ها می‌توانند به تغییر در هنجارهای اجتماعی منجر شوند که این امر به نوبه خود می‌تواند به تغییر در ساختار و کارکرد خانواده‌ها منجر شود.

با وجود تغییرات گسترده در نهاد خانواده، این نهاد همچنان به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین و مهم‌ترین نهادهای اجتماعی شناخته می‌شود. با این حال، چالش‌های جدیدی نیز پیش‌روی خانواده‌ها قرار دارد. به‌عنوان مثال، افزایش نرخ طلاق، کاهش میزان ازدواج، و تغییر در نقش‌های جنسیتی می‌تواند به افزایش فشارهای روانی و اجتماعی بر خانواده‌ها منجر شود (Farahani et al., 2011; Ghaffari et al., 2020).

از سوی دیگر، فرصت‌های جدیدی نیز برای خانواده‌ها ایجاد شده است. به‌عنوان مثال، افزایش دسترسی به تحصیلات و فرصت‌های شغلی برای زنان می‌تواند به تقویت نقش‌های زنان در خانواده و جامعه منجر شود. همچنین، فناوری‌های نوین می‌توانند به تقویت روابط خانوادگی کمک کنند، به‌ویژه در مواردی که خانواده‌ها به‌طور فیزیکی از هم جدا هستند (Hanzaee & Lotfizadeh, 2011; Rashidian et al., 2013).

تحولات اجتماعی و فرهنگی در دهه‌های اخیر، نهاد خانواده را به‌طور قابل‌توجهی تحت تأثیر قرار داده است. این تحولات به تغییر در ساختارها، نقش‌ها، و هنجارهای اجتماعی منجر شده و روابط میان اعضای خانواده و تعاملات آن‌ها با جامعه را تحت تأثیر قرار داده است. با وجود چالش‌های جدیدی که پیش‌روی خانواده‌ها قرار دارد، فرصت‌های جدیدی نیز برای تقویت روابط خانوادگی و ایفای نقش‌های جدید در جامعه ایجاد شده است. در نهایت، درک بهتر از این تحولات می‌تواند به سیاست‌گذاران و محققان کمک کند تا راهکارهای مناسبی برای حمایت از نهاد خانواده و تقویت روابط خانوادگی ارائه دهند (Andrighetto, 2024; Belahouaoui, 2024). از این رو، پژوهش حاضر با هدف بررسی تحولات جامعه و نهاد خانواده در گفتمان معاصر در کشور ایران انجام شد.

روش پژوهش

برای بررسی تحولات جامعه و نهاد خانواده در گفتمان معاصر، از رویکردهای کیفی و کمی به‌طور همزمان بهره‌برداری شده است. روش اصلی مورد استفاده در این مطالعه، روش مطالعات اسنادی و تحلیل ثانویه داده‌های موجود بوده که امکان دسترسی به اطلاعات گسترده و پردازش‌شده را فراهم کرده است. این روش، به ما اجازه می‌دهد تا به صورت نظام‌مند و علمی به تحلیل تحولات در حوزه‌های مختلف جامعه و خانواده بپردازیم و ارتباط میان این دو نهاد را در گفتمان معاصر مورد ارزیابی قرار دهیم. در این مطالعه، از روش مطالعات اسنادی به منظور جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات مرتبط با تحولات جامعه و نهاد خانواده استفاده شده است. مطالعات اسنادی یکی از روش‌های معمول در تحقیقات اجتماعی است که به پژوهشگر امکان می‌دهد تا با مراجعه به منابع موجود، به تحلیل و ارزیابی داده‌ها و اطلاعات بپردازد. این منابع شامل مقالات علمی، کتاب‌ها، گزارش‌های تحقیقاتی، و سایر اسناد معتبر می‌باشند که پیش‌تر توسط پژوهشگران دیگر گردآوری و منتشر شده‌اند.

یکی از تکنیک‌های اساسی مورد استفاده در این پژوهش، تحلیل ثانویه داده‌ها بوده است. این روش به ما امکان می‌دهد تا از داده‌های موجود، تحلیل‌های جدید و معناداری استخراج کنیم که ممکن است در تحقیقات اولیه به آن توجه نشده باشد. تحلیل ثانویه داده‌ها به ویژه در مواقعی که دسترسی به داده‌های جدید ممکن نیست یا هزینه‌بر است، می‌تواند بسیار کارآمد باشد. در این مطالعه، داده‌های پردازش‌شده و آماری که پیش‌تر توسط نهادها و سازمان‌های مختلف جمع‌آوری و منتشر شده‌اند، به ویژه نتایج پیمایش‌های ملی مانند طرح ملی «ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان»، مورد بررسی و تحلیل مجدد قرار گرفته‌اند. اریل بی، پژوهشگر معروف در زمینه علوم اجتماعی، این تکنیک را به‌عنوان «تحلیل آمارهای موجود» معرفی کرده است. او معتقد است که این روش، از تحلیل ثانویه داده‌ها متمایز است زیرا تحلیل ثانویه بیشتر به بازبینی و تحلیل دوباره مجموعه‌های داده‌ها می‌پردازد تا صرفاً استفاده مجدد از آمارهای موجود. با این حال، هر دو روش در این پژوهش به

عنوان ابزارهای اصلی مورد استفاده قرار گرفته‌اند تا به درک بهتری از تحولات جامعه و خانواده برسیم. در این مطالعه، داده‌های آماری به‌دست‌آمده از منابع مختلف، به ویژه پیمایش‌های ملی و بین‌المللی، مورد تحلیل قرار گرفته است. این داده‌ها شامل اطلاعاتی درباره تغییرات ساختاری و کارکردی خانواده‌ها، نگرش‌ها و ارزش‌های اجتماعی، و تأثیرات اجتماعی و فرهنگی تحولات معاصر بر نهاد خانواده می‌باشد. تحلیل این داده‌ها به ما این امکان را می‌دهد که نه تنها روندهای کلی را شناسایی کنیم، بلکه تفاوت‌های میان گروه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی، و اقتصادی را نیز مورد بررسی قرار دهیم. یکی از مهم‌ترین منابع داده‌ای مورد استفاده در این پژوهش، نتایج طرح ملی «ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان» است. این طرح که به صورت گسترده و جامع در سطح ملی انجام شده است، شامل اطلاعات مفصلي در زمینه نگرش‌ها و ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی ایرانیان می‌باشد. داده‌های این پیمایش به صورت دوره‌ای جمع‌آوری شده و امکان بررسی تغییرات نگرش‌ها و ارزش‌ها در طول زمان را فراهم می‌کند. در این مطالعه، داده‌های چند دوره از این طرح ملی به منظور تحلیل روندهای تغییر در نگرش‌ها و ارزش‌های اجتماعی و تأثیر آن‌ها بر نهاد خانواده مورد استفاده قرار گرفته‌اند. علاوه بر استفاده از داده‌های آماری و پیمایش‌های ملی، در این پژوهش به بررسی مقالات علمی و منابع کتابخانه‌ای نیز پرداخته شده است. مقالات علمی منتشر شده در مجلات معتبر داخلی و بین‌المللی، به عنوان منابع مهمی برای درک تحولات جامعه و نهاد خانواده مورد استفاده قرار گرفته‌اند. این مقالات شامل تحقیقات انجام شده در زمینه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی، و روان‌شناسی می‌باشند که به ما امکان می‌دهند تا از زاویه‌های مختلف به بررسی موضوع پردازیم. به منظور درک بهتر تحولات جامعه و نهاد خانواده در گفتمان معاصر، از تکنیک تحلیل گفتمان نیز استفاده شده است. تحلیل گفتمان به ما امکان می‌دهد تا به بررسی نحوه مطرح شدن موضوعات مختلف در گفتمان عمومی و نخبگان پردازیم و تأثیرات آن‌ها را بر نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی مورد بررسی قرار دهیم. در این مطالعه، گفتمان‌های مرتبط با خانواده و جامعه در رسانه‌ها، سخنرانی‌های عمومی، و متون سیاست‌گذاری مورد تحلیل قرار گرفته‌اند تا به درک بهتری از رابطه میان تغییرات گفتمانی و تحولات اجتماعی دست یابیم.

در نهایت، به منظور تحلیل و تفسیر داده‌ها، از چارچوب نظری مشخصی استفاده شده است که به ما کمک می‌کند تا یافته‌های این پژوهش را در زمینه‌های نظری وسیع‌تری قرار دهیم. این چارچوب نظری بر مبنای نظریه‌های اجتماعی و فرهنگی معاصر شکل گرفته است و به ما امکان می‌دهد تا تحولات جامعه و نهاد خانواده را در چارچوب مفاهیم نظری کلیدی مانند مدرنیته، جهانی‌شدن، و تغییرات فرهنگی تحلیل کنیم.

یافته‌ها

تحولات جامعه ایرانی و نهاد خانواده، به‌ویژه در دهه‌های اخیر، دچار تغییرات گسترده‌ای شده است که این تغییرات هم در سطح کلان و هم در سطح خرد مشهود است. این تغییرات عمدتاً به دلیل تأثیرات مدرنیزاسیون، جهانی‌شدن، و تحولات اجتماعی و اقتصادی رخ داده است که به تبع آن، ساختار و کارکردهای خانواده ایرانی نیز دچار تغییر شده‌اند. در این بخش، به بررسی یافته‌های پژوهش و تحلیل آن‌ها بر اساس نظریات موجود خواهیم پرداخت.

تغییرات ساختاری خانواده

یکی از مهم‌ترین تغییرات در خانواده ایرانی، گذار از خانواده گسترده به خانواده هسته‌ای است. این تغییر ساختاری به‌ویژه در پی روند مدرن‌شدن جامعه و تحولات اقتصادی و اجتماعی رخ داده است. خانواده‌های هسته‌ای که امروزه غالبیت بیشتری دارند، به‌جای زندگی در کنار خویشاوندان و در خانه‌های بزرگ خانوادگی، ترجیح می‌دهند در خانه‌های جداگانه و به‌صورت مستقل زندگی کنند. این تغییرات در ساختار خانواده از جمله مواردی است که در مطالعات مختلف به آن اشاره شده است (Russell, 2024; Wiener, 2022). به‌ویژه می‌توان به نظریه‌های

نوسازی اشاره کرد که بر تغییرات ساختاری در نهاد خانواده در پی فرایندهای مدرن شدن تأکید دارند. به طور کلی، تغییرات در ساختار خانواده ایرانی را می‌توان به‌عنوان یکی از نتایج عمده نوسازی و جهانی‌شدن دانست.

تغییرات در کارکردهای خانواده

با تغییرات در ساختار خانواده، کارکردهای این نهاد نیز دچار تحول شده است. یکی از مهم‌ترین کارکردهای خانواده که تحت تأثیر قرار گرفته است، کارکرد اقتصادی خانواده است. در گذشته، خانواده به‌عنوان یک واحد اقتصادی عمل می‌کرد و تمامی اعضای خانواده در تولید و مصرف خانگی مشارکت داشتند. اما امروزه، با افزایش تحصیلات و اشتغال زنان، این کارکرد تغییر کرده و خانواده بیشتر به‌عنوان یک واحد مصرفی شناخته می‌شود (Azizi, 2014; Belahouaoui, 2024).

علاوه بر این، کارکرد تربیتی خانواده نیز دچار تغییر شده است. در گذشته، والدین به‌عنوان مربیان اصلی فرزندان خود عمل می‌کردند و نقش عمده‌ای در جامعه‌پذیری آن‌ها داشتند. اما امروزه، نقش نهادهای آموزشی و رسانه‌های جمعی در این فرایند بیشتر شده و خانواده تنها یکی از عوامل جامعه‌پذیری فرزندان محسوب می‌شود (Karimi & Mohammadimehr, 2022; Valizadeh et al., 2018). این تغییرات در کارکردهای خانواده، به‌ویژه در پی گسترش تحصیلات عمومی و اشتغال زنان، به تغییرات گسترده‌تری در نهاد خانواده منجر شده است.

تغییر در مناسبات میان فردی

تغییرات در ساختار و کارکردهای خانواده، به تغییر در مناسبات میان فردی اعضای خانواده نیز منجر شده است. در گذشته، روابط میان اعضای خانواده بیشتر بر پایه سلسله‌مراتب سنتی بود و والدین نقش اصلی در تصمیم‌گیری‌های خانوادگی داشتند. اما امروزه، با افزایش سطح تحصیلات و تغییر در نگرش‌های اجتماعی، روابط میان اعضای خانواده بیشتر بر پایه مشورت و دموکراسی استوار است (Göksel, 2023; Xiao, 2024). به‌ویژه زنان در خانواده‌های امروزی نقش بیشتری در تصمیم‌گیری‌ها و مدیریت خانواده دارند که این موضوع نیز یکی از نتایج نوسازی و افزایش سطح تحصیلات زنان است.

علاوه بر این، تغییرات در نگرش‌های اجتماعی نسبت به فرزندان نیز به تغییر در مناسبات میان فردی خانواده منجر شده است. در گذشته، فرزندان بیشتر به‌عنوان نیروی کار در خانواده شناخته می‌شدند و نقش اقتصادی مهمی در خانواده داشتند. اما امروزه، این نگرش تغییر کرده و فرزندان بیشتر به‌عنوان افرادی با حقوق و نیازهای خاص خود شناخته می‌شوند (Fauske, 2023; Spierings et al., 2010). این تغییرات در نگرش‌های اجتماعی نسبت به فرزندان، به تغییر در نحوه تربیت و مراقبت از آن‌ها نیز منجر شده است.

تغییرات در نقش‌های جنسیتی

یکی از مهم‌ترین تغییرات در نهاد خانواده ایرانی، تغییر در نقش‌های جنسیتی است. در گذشته، نقش‌های جنسیتی در خانواده بیشتر بر پایه سنت‌ها و هنجارهای اجتماعی بود و مردان به‌عنوان نان‌آور اصلی خانواده و زنان به‌عنوان مراقبان خانه و فرزندان شناخته می‌شدند. اما امروزه، با افزایش سطح تحصیلات و اشتغال زنان، این نقش‌ها دچار تغییر شده و زنان نیز به‌عنوان نان‌آوران خانواده شناخته می‌شوند (Gharibi, 2011; Mirvahedi, 2021; Hanzae & Lotfizadeh, 2011).

این تغییرات در نقش‌های جنسیتی به تغییرات گسترده‌تری در نهاد خانواده منجر شده است. به‌عنوان مثال، افزایش اشتغال زنان و مشارکت آن‌ها در فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی، به تغییر در تقسیم کار خانگی و نقش‌های والدینی منجر شده است. امروزه، مردان نیز بیشتر در مراقبت از فرزندان و انجام کارهای خانه مشارکت می‌کنند که این موضوع نشان‌دهنده تغییرات گسترده در نگرش‌های اجتماعی و فرهنگی نسبت به نقش‌های جنسیتی است (Dehghani & Bernards, 2022; Forsdike et al., 2018).

تغییرات در ساختار سنی و جمعیتی

تحولات جمعیتی نیز نقش مهمی در تغییرات نهاد خانواده ایفا کرده است. افزایش سن ازدواج و کاهش میزان باروری از جمله تغییرات عمده‌ای است که در سال‌های اخیر در خانواده‌های ایرانی مشاهده شده است. این تغییرات به‌ویژه در پی افزایش سطح تحصیلات و اشتغال زنان رخ داده است. افزایش سن ازدواج به‌طور مستقیم بر ساختار سنی خانواده‌ها تأثیر گذاشته و به کاهش فاصله سنی بین زوجین و همچنین کاهش تعداد فرزندان منجر شده است (Javadian & Singh, 2012; Pandey, 2023).

علاوه بر این، تغییرات در ساختار سنی خانواده‌ها به تغییرات دیگری نیز منجر شده است. به‌عنوان مثال، افزایش سن ازدواج و کاهش میزان باروری، به کاهش تعداد فرزندان در خانواده‌ها و در نتیجه کاهش نیاز به حمایت اقتصادی از سوی والدین منجر شده است. این موضوع به‌ویژه در خانواده‌هایی که زنان نیز به‌عنوان نان‌آوران اصلی فعالیت می‌کنند، مشهود است (Rafiaie, 2023; Taghavi et al., 2015).

تغییر در الگوهای ازدواج و روابط زناشویی

الگوهای ازدواج و روابط زناشویی نیز دچار تغییرات گسترده‌ای شده است. در گذشته، ازدواج‌های خویشاوندی به‌عنوان الگوی غالب در جامعه ایرانی شناخته می‌شد، اما امروزه ازدواج‌های غیرخویشاوندی و مبتنی بر انتخاب آزاد بیشتر رواج یافته است (Gilligan et al., 2015; Safatian, 2020). این تغییرات به‌ویژه در پی گسترش تحصیلات عمومی و افزایش آگاهی‌های اجتماعی رخ داده است.

علاوه بر این، تغییرات در نگرش‌های اجتماعی نسبت به ازدواج و روابط زناشویی نیز به تغییر در انتظارات از این روابط منجر شده است. امروزه، روابط زناشویی بیشتر بر پایه عشق و علاقه و همچنین مشارکت برابر میان زوجین استوار است (Hoekstra & Kaptein, 2020; Rashidian et al., 2013). این تغییرات به تغییر در الگوهای ازدواج و همچنین کاهش میزان طلاق در برخی موارد منجر شده است.

تأثیرات اقتصادی و اجتماعی بر خانواده

تحولات اقتصادی و اجتماعی نیز نقش مهمی در تغییرات نهاد خانواده ایفا کرده است. افزایش هزینه‌های زندگی، بیکاری جوانان، و مشکلات اقتصادی حاصل از این وضعیت، به افزایش فشارهای اقتصادی بر خانواده‌ها منجر شده است. این موضوع به‌ویژه در خانواده‌هایی که زنان نیز به‌عنوان نان‌آوران اصلی فعالیت می‌کنند، مشهود است (Boadway & Martineau, 2013; Michaelson et al., 2021).

علاوه بر این، مشکلات اقتصادی به تأخیر در ازدواج و افزایش سن ازدواج نیز منجر شده است. به‌ویژه در جامعه ایرانی، فشارهای اقتصادی و نیاز به تأمین آینده، به‌عنوان یکی از دلایل اصلی تأخیر در ازدواج و افزایش سن ازدواج شناخته می‌شود (Dholey & Sarkar, 2020; Koohiyan et al., 2021). این تغییرات به‌ویژه در خانواده‌هایی که والدین نگرانی‌های بیشتری در مورد ثبات اقتصادی شوهر دارند، مشهود است.

چالش‌های جدید نهاد خانواده

با وجود تغییرات گسترده در نهاد خانواده، چالش‌های جدیدی نیز پیش‌روی این نهاد قرار دارد. یکی از مهم‌ترین این چالش‌ها، افزایش خشونت‌های خانگی است. به‌ویژه با افزایش فشارهای اقتصادی و اجتماعی، خشونت‌های خانگی به یکی از مشکلات عمده در خانواده‌های ایرانی تبدیل شده است (Koudenburg et al., 2018; Müftüler-Baç & Müftüler, 2020). این موضوع نیازمند توجه ویژه‌ای از سوی سیاست‌گذاران و نهادهای اجتماعی است.

علاوه بر این، افزایش کودک‌آزاری در خانواده‌ها نیز یکی دیگر از چالش‌های جدید نهاد خانواده است. به‌ویژه با افزایش فشارهای اقتصادی و اجتماعی، خانواده‌ها با مشکلات جدیدی در تربیت و مراقبت از فرزندان خود مواجه شده‌اند که این موضوع به افزایش کودک‌آزاری در برخی موارد منجر شده است (Roy, 2023; Russell, 2024).

به طور کلی، تحولات گسترده‌ای که در نهاد خانواده ایرانی رخ داده است، نشان‌دهنده تغییرات عمده‌ای در ساختارها، کارکردها، و مناسبات میان فردی اعضای خانواده است. این تغییرات به‌ویژه در پی نوسازی، جهانی‌شدن، و تحولات اجتماعی و اقتصادی رخ داده است. در همین راستا، تغییرات در الگوهای ازدواج، نقش‌های جنسیتی، و ساختار سنی خانواده‌ها، به تغییرات گسترده‌تری در نهاد خانواده منجر شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که نهاد خانواده در ایران، تحت تأثیر تحولات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی دستخوش تغییرات عمیقی شده است. این تغییرات در دو سطح خرد و کلان قابل مشاهده هستند و شامل تغییرات ساختاری، تغییر در کارکردها و نیز تغییر در مناسبات میان فردی اعضای خانواده می‌شوند. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات پیشین همخوانی دارد و نشان‌دهنده روندی جهانی در تغییرات نهاد خانواده است که در بسیاری از جوامع دیده می‌شود.

یکی از نتایج برجسته این پژوهش، تغییر ساختار خانواده از شکل گسترده به هسته‌ای و جدا مکان است. این یافته با مطالعات پیشین که نشان می‌دهد جهانی‌شدن و نوسازی به تغییرات گسترده‌ای در ساختار خانواده منجر شده است، همخوانی دارد (Gharibi & Mirvahedi, 2021; Wiener, 2022). خانواده‌های هسته‌ای، به دلیل تحرک جغرافیایی، افزایش نرخ شهرنشینی و کاهش نفوذ نظام خویشاوندی، به واحدهای مستقل‌تری تبدیل شده‌اند که بیشتر بر فردگرایی تأکید دارند (Badiei & Popkova, 2021). این تغییرات همچنین با نظریه‌های مدرنیزاسیون که به تغییر کارکردهای خانواده از یک نهاد تولیدی به یک نهاد مصرفی اشاره دارد، سازگار است (Belahouaoui, 2024; Spierings et al., 2010). تغییر در کارکردهای خانواده نیز یکی دیگر از یافته‌های مهم این پژوهش بود. به‌ویژه، کارکرد اقتصادی خانواده که در گذشته اهمیت بالایی داشت، به دلیل افزایش اشتغال زنان و کاهش وابستگی اقتصادی فرزندان به خانواده، تغییر کرده است. این تغییرات با یافته‌های پیشین که نشان‌دهنده کاهش ارزش اقتصادی فرزندان و تغییر در نقش‌های جنسیتی در خانواده است، همسو است (Aziz, 2024; Hanzaee & Lotfizadeh, 2011).

نتایج این پژوهش همچنین نشان داد که مناسبات میان فردی در خانواده‌های ایرانی دچار تغییرات عمده‌ای شده است. به‌عنوان مثال، نقش زنان در تصمیم‌گیری‌های خانوادگی افزایش یافته و نگرش نسبت به فرزندان از دیدگاه نیروی کار به دیدگاه اعضای مستقل خانواده تغییر کرده است. این تغییرات با مطالعاتی که نشان می‌دهد افزایش تحصیلات و اشتغال زنان به افزایش قدرت آن‌ها در خانواده و کاهش نقش سنتی آن‌ها منجر شده است، همخوانی دارد (Forsdike et al., 2018; Russell, 2024). علاوه بر این، تغییر نگرش‌های اجتماعی نسبت به ازدواج و روابط زناشویی نیز از دیگر یافته‌های این پژوهش بود. امروزه، ازدواج‌های غیرخویشاوندی و مبتنی بر انتخاب آزاد بیشتر رواج یافته و روابط زناشویی بیشتر بر پایه عشق و علاقه و مشارکت برابر استوار شده است. این تغییرات با یافته‌های پژوهش‌های پیشین که نشان‌دهنده افزایش همسرگزینی آزاد و کاهش محدودیت‌های سنتی در روابط میان دو جنس مخالف است، سازگار است (Gilligan et al., 2015; Safatian, 2020).

نتایج این پژوهش همچنین به برخی از چالش‌های جدیدی که پیش‌روی نهاد خانواده قرار دارد، اشاره کرد. از جمله این چالش‌ها می‌توان به افزایش خشونت‌های خانگی و کودک‌آزاری در خانواده‌ها اشاره کرد که نشان‌دهنده فشارهای اقتصادی و اجتماعی جدید بر خانواده‌ها است. این یافته‌ها با مطالعاتی که نشان می‌دهند تحولات اقتصادی و اجتماعی می‌توانند به افزایش مشکلات درون‌خانوادگی منجر شوند، همخوانی دارد (Kadengye et al., 2023; Müftüler-Baç & Müftüler, 2020). علاوه بر چالش‌ها، فرصت‌های جدیدی نیز برای نهاد خانواده ایجاد شده است. به‌عنوان مثال، افزایش سطح تحصیلات و اشتغال زنان به تغییر در نقش‌های جنسیتی و افزایش مشارکت آن‌ها در

تصمیم‌گیری‌های خانوادگی منجر شده است. این تغییرات با نتایج پژوهش‌هایی که نشان می‌دهند افزایش تحصیلات زنان به افزایش قدرت آن‌ها در خانواده و کاهش فاصله سنی میان زوجین منجر می‌شود، همخوانی دارد (Gharibi & Mirvahedi, 2021; Xiao, 2024). این پژوهش با محدودیت‌هایی نیز مواجه بود که می‌تواند بر نتایج آن تأثیرگذار باشد. نخستین محدودیت، استفاده از داده‌های ثانویه و مطالعات اسنادی بود که اگرچه اطلاعات گسترده‌ای را در اختیار پژوهشگران قرار داد، اما ممکن است به علت عدم دسترسی به داده‌های اولیه و به‌روز، برخی از جنبه‌های مهم تغییرات نادیده گرفته شده باشد. محدودیت دوم به محدودیت‌های جغرافیایی و فرهنگی مربوط می‌شود؛ این پژوهش تنها به جامعه ایرانی پرداخته است و نتایج آن ممکن است به دیگر جوامع تعمیم‌پذیر نباشد. در نهایت، محدودیت زمانی نیز یکی دیگر از محدودیت‌های این پژوهش بود؛ تحولات اجتماعی و نهاد خانواده به‌صورت پویا و در طول زمان رخ می‌دهند و نتایج این پژوهش ممکن است تنها به بازه زمانی خاصی مربوط باشد.

با توجه به محدودیت‌های موجود، پژوهش‌های آینده می‌توانند بر روی جمع‌آوری داده‌های اولیه و به‌روز تمرکز کنند تا درک دقیق‌تری از تغییرات نهاد خانواده در ایران به دست آید. همچنین، مطالعات تطبیقی بین ایران و سایر کشورهای در حال توسعه می‌تواند به درک بهتر تفاوت‌ها و شباهت‌های تغییرات در نهاد خانواده کمک کند. علاوه بر این، پژوهش‌های آینده می‌توانند به بررسی تأثیرات طولانی‌مدت این تغییرات بر روابط میان‌فردی و اجتماعی در خانواده‌ها بپردازند و تحلیل‌های طولی انجام دهند تا روند تغییرات در طول زمان مشخص شود. بر اساس یافته‌های این پژوهش، برخی اقدامات عملی می‌تواند برای حمایت از نهاد خانواده در ایران انجام شود. نخست، سیاست‌گذاران می‌توانند برنامه‌های آموزشی و حمایتی را برای تقویت نقش زنان در خانواده و جامعه ارائه دهند. دوم، ایجاد نهادهای اجتماعی و قانونی برای حمایت از خانواده‌ها در مواجهه با چالش‌های اقتصادی و اجتماعی ضروری به نظر می‌رسد. در نهایت، افزایش آگاهی عمومی در مورد مسائل مرتبط با خشونت‌های خانگی و کودک‌آزاری می‌تواند به کاهش این مشکلات کمک کند و فضای امن‌تری را برای خانواده‌ها فراهم آورد. این پیشنهادات می‌تواند به تقویت نهاد خانواده و کاهش مشکلات و چالش‌های پیش‌روی آن کمک کند و زمینه‌ای برای بهبود روابط میان‌فردی و اجتماعی در جامعه فراهم آورد.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

References

- Al-Saggaf, Y., Shariati, S., & Morrison, M. A. (2017). Women in Iran: The Effect of Marital Status and the Presence of Family Dependents at Home on Their Use of the Internet. *The Journal of Community Informatics*, 13(3). <https://doi.org/10.15353/joci.v13i3.3394>
- Andrighetto, G. (2024). Social Norm Change: Drivers and Consequences. *Philosophical Transactions of the Royal Society B Biological Sciences*, 379(1897). <https://doi.org/10.1098/rstb.2023.0023>
- Aziz, M. A. (2024). Between Law and Society: Exploring the Persistent Rape Problem in Pakistan. *PJCI*, 4(1), 24-38. <https://doi.org/10.62585/pjci.v4i1.43>
- Azizi, S. (2014). A Model of Factors Affecting Foreign Brand Trust. *Journal of Competitiveness*, 6(3), 20-31. <https://doi.org/10.7441/joc.2014.03.02>
- Badiei, B., & Popkova, A. (2021). Transnational Familyhood in Times of Imposed Separation: How the US-based Iranian Students Use ICTs to Enact Relationships With Their Parents After the Travel Ban. *New Media & Society*, 25(9), 2283-2299. <https://doi.org/10.1177/14614448211039059>
- Batu, M., Kohneshahrī, F. S., & Varışlı, B. (2023). Iranian Migrants' Perceptions of Turkish and Iranian Culture: A Comparative Analysis With ZMET Technique. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*(42), 103-122. <https://doi.org/10.17829/turcom.1122465>
- Belahouaoui, R. (2024). Analysis of Tax Compliance Behavior of Family Businesses: Combining Social and Psychology norms and Legitimacy Determinants. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 44(7/8), 672-688. <https://doi.org/10.1108/ijssp-12-2023-0314>
- Boadway, R., & Martineau, N.-G. (2013). Normative Analysis With Societal Constraints. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2290944>
- Dehghani, M., & Bernards, J. (2022). The Effectiveness of Structural Family Therapy in Repairing Behavioral Problems and Improving Family Functioning in Single-parent Families in Iran. *Journal of marital and family therapy*, 48(4), 1040-1058. <https://doi.org/10.1111/jmft.12597>
- Dholey, M., & Sarkar, S. (2021). Barriers to Access Health Care Services Among Rural Adolescent Girls in Raina I Block, Purba Bardhaman, West Bengal. *Space and Culture India*, 9(3), 61-72. <https://doi.org/10.20896/saci.v9i3.1181>
- Farahani, F. K. A., Cleland, J., & Mehryar, A. H. (2011). Associations Between Family Factors and Premarital Heterosexual Relationships Among Female College Students in Tehran. *International Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 37(01), 030-039. <https://doi.org/10.1363/3703011>
- Forsdike, K., Tarzia, L., Flood, M., Vlasis, R., & Hegarty, K. (2018). "A Lightbulb Moment": Using the Theory of Planned Behavior to Explore the Challenges and Opportunities for Early Engagement of Australian Men Who Use Violence in Their Relationships. *Journal of interpersonal violence*, 36(7-8), NP3889-NP3913. <https://doi.org/10.1177/0886260518780778>
- Ghaffari, M., Rakhshanderou, S., Gharlipour, Z., Farahani, F., Ramezani, T., & Izadkhah, F. S. (2020). Students' Perspective on Factors Influencing Premarital Sexual Intercourse. *Journal of Holistic Nursing And Midwifery*, 111-119. <https://doi.org/10.32598/jhnm.30.2.111>
- Gharibi, K., & Mirvahedi, S. H. (2021). 'You Are Iranian Even if You Were Born on the Moon': Family Language Policies of the Iranian Diaspora in the UK. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 45(4), 1017-1032. <https://doi.org/10.1080/01434632.2021.1935974>
- Gilligan, M., Suito, J. J., & Pillemer, K. (2015). Estrangement Between Mothers and Adult Children: The Role of Norms and Values. *Journal of marriage and family*, 77(4), 908-920. <https://doi.org/10.1111/jomf.12207>
- Göksel, P. (2023). "Just Because I Don't Conform to Societal Norms": A Qualitative Study of Transgender People's Experiences of Domestic Violence and Coping Methods. *Cureus*. <https://doi.org/10.7759/cureus.50730>
- Hanzaee, K. H., & Lotfizadeh, F. (2011). Influence of Family Structure on Consumer Decision-Making Style in Iran. *International Journal of Business and Management*, 6(11). <https://doi.org/10.5539/ijbm.v6n11p297>
- Hoekstra, A., & Kaptein, M. (2020). The Integrity of Integrity Programs: Toward a Normative Framework. *Public Integrity*, 23(2), 129-141. <https://doi.org/10.1080/10999922.2020.1776077>
- Hosseini-Nezhad, S., Safdar, S., & Luu, L. A. N. (2019). Longing for Independence, Yet Depending on Family Support: A Qualitative Analysis of Psychosocial Adaptation of Iranian International Students in Hungary. *International Journal of Higher Education*, 8(4), 164. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v8n4p164>

- Javadian, G., & Singh, R. P. (2012). Examining Successful Iranian Women Entrepreneurs: An Exploratory Study. *Gender in Management an International Journal*, 27(3), 148-164. <https://doi.org/10.1108/17542411211221259>
- Kadengye, D. T., Izudi, J., Kemigisha, E., & Kiwuwa-Muyingo, S. (2023). Effect of Justification of Wife-Beating on Experiences of Intimate Partner Violence Among Men and Women in Uganda: A Propensity-Score Matched Analysis of the 2016 Demographic Health Survey Data. *PLoS One*, 18(4), e0276025. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0276025>
- Karimi, S., & Mohammadimehr, S. (2022). Socio-Psychological Antecedents of Pro-Environmental Intentions and Behaviors Among Iranian Rural Women: An Integrative Framework. *Frontiers in Environmental Science*, 10. <https://doi.org/10.3389/fenvs.2022.979728>
- Koohiyan, M., Reisi, S., Azadegan-Dehkordi, F., Salehi, M., Abtahi, H., Hashemzadeh-Chaleshtori, M., & Noori-Daloi, M. R. (2020). Screening of 10 DFNB Loci Causing Autosomal Recessive Non-Syndromic Hearing Loss in Two Iranian Populations Negative for GJB2 Mutations. *Iranian Journal of Public Health*. <https://doi.org/10.18502/ijph.v48i9.3031>
- Koudenburg, N., Greijdanus, H., & Scheepers, D. (2018). The Polarizing Effects of Group Discussion in a Negative Normative Context: Integrating Societal-, Group-, and Individual-level Factors. *British Journal of Social Psychology*, 58(1), 150-174. <https://doi.org/10.1111/bjso.12282>
- Michaelson, V., Pilato, K. A., & Davison, C. (2021). Family as a Health Promotion Setting: A Scoping Review of Conceptual Models of the Health-Promoting Family. *PLoS One*, 16(4), e0249707. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0249707>
- Moghaddari, S. (2019). An Association Between Diversity and Exoticism. 125-161. https://doi.org/10.1007/978-3-030-27790-1_4
- Müftüler-Baç, M., & Müftüler, C. (2020). Provocation Defence for Femicide in Turkey: The Interplay of Legal Argumentation and Societal Norms. *European Journal of Women S Studies*, 28(2), 159-174. <https://doi.org/10.1177/1350506820916772>
- Pandey, S. K. (2023). Understanding the Social Consequences of Legal Developments in India. *Technoarete Transactions on Advances in Social Sciences and Humanities*, 3(2). <https://doi.org/10.36647/ttassh/03.02.a001>
- Rafiaie, A. (2023). Identifying the Sources of Work-Family Conflict Among Women Entrepreneurs in Iran: A Comparison Between Opportunity- And Necessity-Driven Women Entrepreneurs. *Jwee(1-2)*, 110-130. <https://doi.org/10.28934/jwee23.12.pp110-130>
- Rashidian, M., Hussain, R., & Minichiello, V. (2013). 'My Culture Haunts Me No Matter Where I Go': Iranian-American Women Discussing Sexual and Acculturation Experiences. *Culture Health & Sexuality*, 15(7), 866-877. <https://doi.org/10.1080/13691058.2013.789128>
- Roy, R. (2023). Gender-Caste Hegemony and Victimhood: A Study on Untouchable and the God of Small Things. *South Asian Journal of Social Sciences and Humanities*, 4(5), 186-197. <https://doi.org/10.48165/sajssh.2023.4511>
- Russell, W. (2024). The Evolution of Patriarchal Structures in Contemporary Families: A Qualitative Inquiry. *JPRFC*, 2(2), 25-32. <https://doi.org/10.61838/kman.jprfc.2.2.5>
- Safatian, F. (2020). Queer English Language Teacher Identity: A Narrative Exploration in Iran. *Journal for the Study of English Linguistics*, 8(1), 181. <https://doi.org/10.5296/jsel.v8i1.17452>
- Spierings, N., Smits, J., & Verloo, M. M. T. (2010). Micro- and Macrolevel Determinants of Women's Employment in Six Arab Countries. *Journal of marriage and family*, 72(5), 1391-1407. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2010.00772.x>
- Taghavi, S. A., Bazarganipour, F., Hugh-Jones, S., & Hosseini, N. (2015). Health-Related Quality of Life in Iranian Women With Polycystic Ovary Syndrome: A Qualitative Study. *BMC Women S Health*, 15(1). <https://doi.org/10.1186/s12905-015-0272-4>
- Valizadeh, L., Zamanzadeh, V., Rassouli, M., & Farshi, M. R. (2018). Concerns of Parents With or Raising Adolescent Children: A Qualitative Study of Iranian Families. *Journal of caring sciences*, 7(1), 27-33. <https://doi.org/10.15171/jcs.2018.005>
- Wiener, A. (2022). Societal Multiplicity for International Relations: Engaging Societal Interaction in Building Global Governance From Below. *Cooperation and Conflict*, 57(3), 348-366. <https://doi.org/10.1177/00108367221098497>
- Xiao, C. (2024). Filial Piety and Older Adult Caregiving Among Chinese and Chinese-American Families in the United States: A Concept Analysis. *BMC Nursing*, 23(1). <https://doi.org/10.1186/s12912-024-01789-0>